

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний

(назва інституту / факультету)

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

(назва кафедри)

Декан

“ 28 ”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

М.Д. Заячук

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Геологія загальна та історична»

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Географія)

(назва програми)

Спеціальність A Освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Факультет Географічний

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Геологія загальна та історична»
складена (назва навчальної дисципліни)
відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія), А Освіта, А4
Середня освіта (за предметними спеціальностями), 28 квітня
2025 р.

(назва освітньо-професійної програми, код та назва спеціальності, галузь знань: шифр та назва; дата останнього затвердження або внесення змін)

Розробники: Годзінська Ірина Леонідівна, к. геогр. н., асистент
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Годзінська Ірина Леонідівна, к. геогр. н., асистент
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП Олександра ЧУБРЕЙ

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії
протокол № 1 від " 26 " серпня 2025 року

Завідувач кафедри Богдан РІДУШ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою інституту / факультету
протокол № 1 від " 28 " серпня 2025 року

Голова методичної ради інституту / факультету Наталія АНДРУСЯК
(підпис) (прізвище та ініціали)

МЕТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ: сформувати уявлення студентів про Землю, як планету Сонячної системи. Ознайомити з основними властивостями Землі, речовинним складом, будовою та історією розвитку структур земної кори. Сприяти розумінню ролі геодинамічних процесів у формуванні рельєфу материків та океанів. Сформувати практичні знання для визначення у польових умовах класи гірських порід і мінералів, користуватися гірничим компасом, складати стратиграфічні колонки, читати тектонічні та геологічні карти. Закласти фахові компетентності для викладання тем геологічного змісту в шкільних курсах: «Оболонки Землі», «Літосфера», «Закономірності формування природи материків та океанів», « Материки та океани – великі природні комплекси ГО», «Природні умови і ресурси України», « Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси України», «Загальні закономірності ГО Землі», «Геологічне середовище людства». Навчити студентів використовувати набуті знання при вивченні курсів: землезнавство, геоморфологія, ґрунтознавство, регіональна фізична географія.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності:

ЗК 06. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, володіння навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.

Фахові компетентності:

ФК 09. Здатність навчити аналізувати географічні об'єкти й процеси як антропогенного, так і природного походження, з погляду фундаментальних принципів і знань природничих наук.

ФК11. Здатність використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання.

ФК 12. Здатність навчити застосовувати географічні знання при вивченні світу, регіону, країни, своєї місцевої, володіння інструментарієм краєзнавчих досліджень.

ФК19. Здатність планувати, організовувати освітній процес з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК 24. Набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй

ФК 25. Пояснювати загальну структуру географічних наук на основі засвоєння базових уявлень про природничо-наукову картину світу, особливості природних об'єктів, процесів і явищ, просторові взаємозв'язки у ландшафтах; виявляти закономірності просторової організації життя людей у географічній оболонці, а також основи територіальної організації суспільного виробництва

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

роль геологічної науки та її місце серед природничих наук та наук про Землю; внутрішню будову Землі та речовинний склад різних оболонок; гіпотези походження структур земної кори; методи встановлення абсолютного та відносного віку гірських порід; геохронологічну і стратиграфічну шкали.

вміти:

аналізувати різні типи земної кори та розпізнавати її головні структурні елементи за будовою та по карті; характеризувати геодинамічні процеси, згрупувавши їх за джерелами енергії, які їх спричинюють; обґрунтовувати роль кожного з процесів у формуванні геологічних структур та форм рельєфу; давати характеристику різним геологічним етапам розвитку структур земної кори; розрізняти різні типи земної кори за структурними схемами й мегаформами рельєфу; застосовувати методи геологічних досліджень; визначати мінерали та гірські породи за їх властивостями у польових умовах; за графічними схемами розпізнавати форми плікативних та диз'юнктивних дислокацій; давати характеристику інтрузивному та ефузивному магматизму; характеризувати роль та значення різних екзогенних геологічних процесів у формуванні відкладів й створенні різних форм рельєфу; розпізнавати різні фації відкладів.

Програмні результати навчання:

ПРН 05. Знання основних принципів і положень географічної науки та їх використання у професійній педагогічній діяльності.

ПРН 10. Використовувати міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей.

ПРН 12. Здатність застосувати знання основних правил організації польових та камеральних досліджень у педагогічній діяльності та позакласній і позашкільній роботі.

ПРН 33. Визначати доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання.

ПРН 34. Добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності.

ПРН 38. Пояснювати загальну структуру географічних наук на підставі взаємозв'язку основних здобувач про цілісну природничо-наукову картину світу, особливості природних об'єктів, процесів і явищ, взаємозв'язків у ландшафтах; закономірності просторових процесів організації життя людей у сферах географічної оболонки, територіальної організації суспільного виробництва

ПРН 40 Здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби; користуватися картографічними матеріалами; застосовувати ГІС-технології.

ПРН 42. Володіє компетентностями, направленими на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, виокремлює, оцінює екологічні процеси та їх вплив на забезпечення сталого розвитку та раціональне природокористування.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Се м е с т р	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			к р е д и т і в	г о д и н	з м і с т о в и х м о д у л і в	л е к ц і ї	п р а к т и ч н і	с е м і н а р с ь к і	л а б о р а т о р н і	с а м о с т і й н а р о б о т а	і н д и в і д у а л ь н і з а в д а н н я	
Денна	1	1	5	150	3	30	-	-	30	90	-	екзамен
Заочна	1	1	5	150	3	8			8	134		екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	Лабо р.	С.р .		л	лабо р.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Будова Землі та методи її пізнання								
Тема 1. Об'єкт, предмет та методи дослідження, зв'язок геології з іншими науками.	6	2	-	4	20			20
Тема 2. Внутрішня будова Землі та методи її пізнання. Будова і склад земної кори	24	2	14	8	5	1	4	
Тема 3. Типи земної кори	6	2	-	4	1	1		
Тема 4. Структурні елементи земної кори	8	2	-	6	1	1		
Тема 5. Основні гіпотези про походження структур земної кори	12	2	-	10	30			30
Разом за ЗМ1	56	10	14	32	57	3	4	50
Змістовий модуль 2. Геодинамічні процеси								
Тема 6. Поняття про геодинамічні процеси. Класифікація процесів за джерелами енергії	3	1	-	2	2	2		
Тема 7. Тектонічні рухи земної кори та деформація гірських порід.	8	2	2	4	1	1		
Тема 8. Поняття про магматизм, метаморфізм та землетруси	16	2	8	6	1		1	
Тема 9. Вивітрювання. Геологічна робота вітру.	6	2	-	4	10			10
Тема 10. Геологічна діяльність поверхневих та підземних вод. Карст і карстові процеси.	8	2	-	6	20			20
Тема 11. Геологічна діяльність покривних та гірських льодовиків	3	1	-	2	10			10
Тема 12. Геологічна робота океанів та морів	6	2	-	4	10			10
Тема 13. Поняття про діагенез та фації відкладів. Седиментація відкладів та формування гірських порід	12	2	4	6	2	1	1	
Разом за ЗМ 2	62	14	14	34	56	4	2	50
Змістовий модуль 3. Історична геологія								
Тема 14. Поняття про абсолютний та відносний вік. Палеомагнітна шкала. Дофанерозойський етап розвитку Землі та земної кори.	13	2	5	6	18		1	17

Тема 15. Палеозойський етап. Мезокайнозойський етап.	19	4	4	11	18		1	17
Разом за ЗМ 3	32	6	9	17	36		2	34
Усього годин	150	30	30	90	150	8	8	134

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема 1. Об'єкт, предмет та методи дослідження, зв'язок геології з іншими науками

1. Геологія, як наука.
2. Основні напрямки геологічних досліджень (вивчення речовинного складу літосфери; динамічна геологія; історична геологія)
3. Методи геологічних досліджень

Тема 2. Внутрішня будова Землі та методи її пізнання. Будова і склад земної кори

1. Методи дослідження внутрішньої будови Землі.
2. Внутрішня будова Землі
3. Будова і склад земної кори

Тема 3. Типи земної

1. Континентальний тип земної кори
2. Океанічний тип земної кори
3. Перехідні типи земної кори

Тема 4. Структурні елементи земної кори

1. Тектонічна активність літосфери
2. Основні структурні елементи земної кори під океанами
3. Основні структурні елементи земної кори континентів

Тема 5. Основні гіпотези про походження структур земної кори

1. Гіпотези про походження структур Земної кори.
2. Епохи горотворення.

Тема 6. Поняття про геодинамічні процеси. Класифікація процесів за джерелами енергії

1. Джерела енергії геологічних процесів
2. Ендогенні процеси
3. Екзогенні процеси

Тема 7. Тектонічні рухи земної кори та деформація гірських порід.

1. Вертикальні та горизонтальні рухи земної кори
2. Поняття пласт.
3. Складкоутворення та розривні рухи

Тема 8. Поняття про магматизм, метаморфізм та землетруси

1. Причини виникнення ендогенних процесів.
2. Ефузивний магматизм. Будова вулкану. Продукти вулканічних вивержень, класифікація вулканів та їх географічне розповсюдження.
3. Інтрузивний магматизм.
4. Поняття землетрус. Класифікація землетрусів. Шкали вимірювання, оцінювання та порівняння землетрусів.

Тема 9. Вивітрювання. Геологічна робота вітру.

1. Фізичне та хімічне вивітрювання.

2. Кори вивітрювання.
3. Геологічна робота вітру (коразія, дефляція, транспортування та акумуляція)

Тема 10. Геологічна діяльність поверхневих та підземних вод. Карст і карстові процеси.

1. Делювіальні процеси та яроутворення.
2. Геологічна діяльність річок.
3. Походження підземних вод та їх класифікація.
4. Геологічна діяльність підземних вод.

Тема 11. Геологічна робота океанів та морів

1. морфологія океанічного ложа та морських берегів.
2. Рух морської води.
3. Руйнівна та акумулююча робота моря.

Тема 12. Геологічна діяльність покривних та гірських льодовиків

1. Умови утворення та живлення льодовиків
2. Типи льодовиків
3. Геологічна діяльність льодовиків.

Тема 13. Поняття про діагенез та фації відкладів. Седиментація відкладів та формування гірських порід

1. Поняття діагенез.
2. Генетичні типи осадів
3. Фації відкладів.

Тема 14. Поняття про абсолютний та відносний вік. Палеомагнітна шкала. Дофанерозойський етап розвитку Землі та земної кори.

1. Відносна та абсолютна геохронологія.
2. Палеомагнітна шкала.
3. Дофанерозойський етап розвитку Землі.

Тема 15. Палеозойський етап. Мезокайнозойський етап.

1. Палеозойський етап розвитку Землі.
2. Мезозойський етап розвитку Землі.
3. Кайнозойський етап розвитку Землі.

Тематика лабораторних занять з переліком питань

Тема 1. Поняття про мінерали. Форми знаходження кристалів мінералів у природі

Завдання: Використовуючи експозиційну колекцію геолого-географічного відділу, розглянути мінералогічну та петрографічну колекцію геолого-географічного відділу Природничого музею.

Ознайомитися із експозиційною колекцією геолого-географічного відділу.

Детально розглянути, описати та навести приклади форм знаходження кристалів мінералів у природі.

Тема 2. Класифікація мінералів, їх фізичні властивості

Завдання: Використовуючи експозиційну колекцію геолого-географічного відділу, ознайомитися із класифікацією мінералів. За допомогою відповідних приладів ознайомитися із фізичними властивостями мінералів.

Побудувати таблицю класифікації мінералів використовуючи навчальні посібники та літературу курсу.

Скласти коротку доповідь (мінерал на вибір).

Використовуючи навчальну колекцію геолого-географічного відділу навчитися визначати основні фізичні властивості мінералів.

Тема 3. Класи: самородні елементи, сульфідів, оксиди та гідроксиди, галогенні з'єднання.

Завдання: Використовуючи навчальну колекцію геолого-географічного відділу, ознайомитися із класами мінералів: самородні елементи, сульфідів, оксиди та гідроксиди, галогенні з'єднання.

Навчитися визначати клас самородні елементи, сульфідів, оксиди та гідроксиди, галогенні з'єднання за їх фізичними властивостями.

Тема 4. Клас карбонатів, сульфатів і фосфатів

Завдання: Використовуючи навчальну колекцію геолого-географічного відділу, ознайомитися із класами мінералів: карбонати, сульфати і фосфати.

Навчитися визначати клас карбонатів, сульфатів і фосфатів за їх фізичними властивостями.

Тема 5. Клас силікатів

Завдання: Використовуючи навчальну колекцію геолого-географічного відділу, ознайомитися із класом мінералів: силікати

Навчитися визначати клас силікати за їх фізичними властивостями

Тема 6. Характеристика класу магматичних та метаморфічних гірських порід

Завдання: Використовуючи експозиційну та навчальну колекцію геолого-географічного відділу ознайомитися із магматичними та метаморфічними породами.

Навчитися вирізняти магматичні та метаморфічні породи за їх структурно-текстурними особливостями.

Побудувати таблицю

<i>Назва породи</i>	<i>Колір</i>	<i>Структура</i>	<i>Текстура</i>	<i>Мінеральний склад</i>	<i>Відмінні ознаки</i>	<i>Використання</i>
---------------------	--------------	------------------	-----------------	--------------------------	------------------------	---------------------

Скласти коротку доповідь (гірська порода на вибір)

Тема 7. Характеристика осадових гірських порід.

Завдання: Використовуючи експозиційну та навчальну колекцію геолого-географічного відділу ознайомитися із осадовими породами.

Навчитися вирізняти осадові породи за величиною уламків.

Скласти коротку доповідь (гірська порода на вибір)

Тема 8. Геологічне літочислення. Стратиграфічна шкала.

Завдання: Використовуючи навчальні посібники та літературу курсу, таблиці ознайомитися із геохронологічною та стратиграфічною шкалами.

Вивчити геохронологічну шкалу.

Тема 9. Геологічна документація (карти, розрізи). Гірничий компас.

Завдання: Використовуючи відповідні матеріали розглянути геологічну документацію, розглянути гірничий компас та його застосування

Ознайомитися із геологічною документацією: державними стандартами умовних графічних зображень для геологічних та інженерно-геологічних карт, геологічними картами, схемами, розрізами, стратиграфічними колонками.

Навчитися вирізняти та використовувати умовні позначення для геологічних та інженерно-геологічних карт.

Навчитися користуватися гірничим компасом.

Тема 10. Геологічні карти, їх види. Визначення тектонічних структур за геологічною картою та профілями.

Завдання: Ознайомитися із особливостями роботи з навчальними геологічними картами.

Побудувати геологічний розріз за допомогою навчальної геологічної карти.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів в рамках з дисципліни «Геологія загальна та історична» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі.

Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, обговорення ситуативних завдань, розгляд питань, які виносяться на самостійне вивчення, а також виконання кейсового завдання (в індивідуальному чи командному форматі).

Тема №	Назва теми	Кількість годин
1.	Охарактеризуйте історію розвитку геологічних досліджень	6
2.	Опишіть речовинний склад мантії та ядра	6
3.	Проаналізувати структурно-геоморфологічні елементи світового океану	6
4.	Визначте приуроченість мінерально-сировинних ресурсів до різних тектонічних структур	6
5.	Проаналізуйте геотектонічні гіпотези походження структур земної кори	6
6.	Визначте взаємозв'язок геодинамічних процесів	6
7.	Встановіть значення космічно-земних зв'язків для тектонічної активності Землі	6
8.	Охарактеризувати магматичні процеси на території України у кайнозої	6
9.	Охарактеризувати кори вивітрювання та їх зональність	6
10.	Проаналізувати характер розміщення постійних водотоків на території вашого регіону (області) та процесів пов'язаних із ними.	6
11.	Проаналізуйте геологічні процеси на дні озер та боліт	6
12.	Охарактеризувати процеси утворення льодовиків, гіпотези прояву четвертинного зледеніння та його етапи	6
13.	Проаналізувати генетичні типи континентальних відкладів свого регіону (області)	6
14.	Вкажіть тектоно-магматичні епох формування структур земної кори	6
15.	Значення космічно-земних зв'язків для тектонічної активності Землі	6

Результати виконаних завдань, передбачених для самостійної роботи здобувача, враховуються в процесі поточного та підсумкового контролю.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).

Лабораторні заняття.

Польові семінари.

Наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо).

Робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.

Самостійна робота над питаннями, окресленими програмою ОК.

Реферативні та пошукові дослідження.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі оцінювання навчальних досягнень застосовуємо методи усного і письмового контролю:

● **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, презентації результатів виконаних завдань, кейсів, представлення аналітичних завдань.

● **методи письмового контролю:** контрольні роботи, тестування, самостійні роботи, виконання вправ, написання рефератів.

● **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Форми контролю

Форми поточного контролю – тести, письмові роботи (тематичні, модульні), усне індивідуальне та фронтальне опитування.

Електронний контроль виконання завдань з курсу «Геологія загальна та історична», представлений на електронній платформі <https://moodle.chnu.edu.ua>

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни.

Лекції та лабораторні заняття, робота з колекціями мінералів, гірських порід, топографічними і геологічними картами, роз'яснення, бесіди, консультації, польові семінари.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)			Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T	T	T	T	T	T	40	100
									10	11	12	13	14	15		
2	10	2	4	2	2	4	5	4	4	4	2	5	5	5		

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Критерії

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінок
		Оцінка	Пояснення	
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	“Відмінно” – студент детально знає теоретичний матеріал та матеріал з лабораторних занять, уміє давати визначення основних понять, розуміє сутність основних положень теорії та вільно їх трактує, оперує термінологією. Студент визначає сучасну систему геологічних наук; історію розвитку Землі; пояснює основні закономірності геологічних процесів; вміє синтезувати та аналізувати геологічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на тектонічних та геологічних картах, аналізувати картографічні та статистичні матеріали, будувати геологічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. Уміє визначати мінерали за фізичними властивостями та визначати гірські породи за структурно-текстурними ознаками. На запитання викладача за програмою курсу відповідає не вагаючись. Виконав всі види лабораторних робіт. Опрацював теми для самостійного вивчення.

80–89	Добре	В	<p>Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)</p>	<p>“Дуже добре” – студент знає теоретичний матеріал, виконав практичні роботи, оперує, уміє пояснити сутність основних понять. Студент здебільшого визначає сучасну систему геологічних наук; історію розвитку Землі; пояснює основні закономірності геологічних процесів; вміє синтезувати та аналізувати геологічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на тектонічних та геологічних картах, аналізувати картографічні та статистичні матеріали, будувати геологічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. Уміє визначати мінерали за фізичними властивостями та визначати гірські породи за структурно-текстурними ознаками. На запитання відповідає. Виконав всі лабораторні роботи та ІНДЗ.</p>
70–79		С	<p>Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)</p>	<p>“Добре” – Все вище вказане виконує не повною мірою, однак знає теорію й практику, виконує завдання викладача. При відповідях на запитання інколи вагається, але знаходить правильні рішення. Уміє визначати мінерали за фізичними властивостями та визначати гірські породи за структурно-текстурними ознаками. При повторенні матеріалу відразу працює якісніше. Виконав всі лабораторні роботи.</p>
60–69	Задовільно	D	<p>Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)</p>	<p>“Задовільно” – знає основні теоретичні положення, виконав більшу частину практичних. Орієнтується у сучасній системі геологічних наук; історії розвитку Землі; основних закономірностях процесів; може знайти географічну інформацію з різноманітних джерел, зчитувати інформацію, відображену на тектонічних та геологічних картах, будувати геологічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. Уміє визначати за допомогою визначника мінерали за фізичними властивостями та визначати гірські породи за структурно-текстурними ознаками. Відповідає на переважну частину запитань викладача.</p>

50–59		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)	“Достатньо” – все вище вказане виконує не повною мірою, однак виконав більшу частину практичних робіт. Має уявлення про сучасну систему геологічних наук; історію розвитку Землі; основні закономірності геологічних процесів; може знайти геологічну інформацію з різноманітних джерел, може зчитати інформацію, відображену на тектонічних та геологічних картах, з допомогою будувати геологічні профілі, таблиці, графіки, картосхеми. З допомогою визначника уміє визначати мінерали за фізичними властивостями та визначати гірські породи за структурно-текстурними ознаками. На половину запитань викладача відповідає.
35–49	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	“Незадовільно” – не виконані вимоги для оцінки “достатньо”, але студент виконує додаткові завдання в межах програми курсу.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	(незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34		F	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ Й КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Вказати об'єкт, предмет, методи дослідження та завдання геології.
2. Проаналізувати вік Землі та земної кори.
3. Дати оцінку діагенезу морських відкладів.
4. Обґрунтувати поняття про мінерали.
5. Вказати об'єкт, предмет, методи дослідження та завдання історичної геології.
6. Проаналізувати поняття про спредінг та субдукцію.
7. Обґрунтувати форми інтрузивних тіл та їх класифікацію.
8. Дати оцінку класифікації мінералів за хімічним складом.
9. Вказати зв'язок геології з іншими науками.
10. Проаналізувати материкові платформи, їх будову, розвиток та тектонічний режим.
11. Обґрунтувати поняття про фації відкладів.
12. Охарактеризувати форми знаходження кристалів мінералів в природі.
13. Вказати методи дослідження внутрішньої будови Землі.
14. Проаналізувати давні та молоді платформи, їх вік та географічне розповсюдження.
15. Охарактеризувати землетруси, як прояв сучасних тектонічних процесів.
16. Визначити фізичні властивості мінералів.
17. Проаналізувати основні положення теорії літосферних плит.
18. Охарактеризувати пласт, як елементарну форму залягання осадових гірських порід.
19. Обґрунтувати поняття про магматизм та види магматизму.
20. Обґрунтувати класифікацію гірських порід за генезисом.
21. Визначити будову Землі та методи вивчення.
22. Вказати особливості структури епіплатформених поясів та їх мегарельєф.
23. Дати оцінку зв'язку рельєфу з геологічними структурами.
24. Дати характеристику магматичних порід.
25. Проаналізувати розвиток геотектонічних гіпотез про механізм руху та деформацій земної кори.
26. Охарактеризувати основні структурні елементи платформ та їх вираження у рельєфі.
27. Проаналізувати ефузивний магматизм (вулканізм).
28. Обґрунтувати класифікацію магматичних порід за вмістом кремнезему.
29. Перелічити методи вивчення землетрусів та їх прогнозування.
30. Визначити основні структурні елементи земної кори.
31. Проаналізувати інтрузивний магматизм (плутонізм).
32. Охарактеризувати клас осадових порід.
33. Вказати характер взаємодії літосферних плит та його відображення у рельєфі.
34. Вказати складки, їх елементи та класифікація.
35. Проаналізувати екзогенні процеси та їх класифікацію.
36. Визначити класифікацію уламкових осадових порід.
37. Назвати основні етапи розвитку структури земної кори.
38. Охарактеризувати елементи пласту та залягання пластів гірських порід.
39. Обґрунтувати поняття про зони ВЗБ (сейсмофокальні зони Заварицького-Беньофа).
40. Проаналізувати характеристику метаморфічних порід.
41. Дати оцінку землетрусам та їх ролі у формуванні рельєфу.
42. Обґрунтувати геологічне літочислення та геохронологічну шкалу.
43. Проаналізувати генетичні типи морських відкладів.
44. Визначити зміст геологічної карти.

45. Проаналізувати структурно-геоморфологічні елементи океанів.
46. Охарактеризувати розривні порушення та їх класифікацію.
47. Розкрити роль землетрусів та їх ролі для суспільства.
48. Охарактеризувати взаємозв'язок геодинамічних процесів.
49. Назвати основні типи метаморфізму.
50. Проаналізувати мезо-кайнозойський етап розвитку земної кори.
51. Вказати фізичні властивості мінералів.
52. Проаналізувати тектонічні рухи земної кори та їх класифікацію.
53. Дати оцінку методам відносної та абсолютної геохронології.
54. Охарактеризувати епіцентр, гіпоцентр та вогнище землетрусу.
55. Обґрунтувати класифікацію гірських порід.
56. Охарактеризувати групу ендогенних процесів.
57. Проаналізувати палеозойський етап розвитку земної кори.
58. Назвати генетичну класифікацію класу осадових гірських порід.
59. Показати прикладне значення геології.
60. Дати характеристику антиклінальних та синклінальних складок.
61. Обґрунтувати географічне розповсюдження діючих та згаслих вулканів.
62. Вказати на особливості гірничого компасу та його застосування.
63. Вказати на характер тектонічних рухів та їх прояв у рельєфі.
64. Визначити поняття про антиклінорії та синклінорії.
65. Охарактеризувати фундамент та чохол платформ.
66. Проаналізувати геохронологічну шкалу.
67. Показати вираженість у рельєфі орогенних структур складчастих поясів.
68. Назвати класифікацію вулканів за типом виверження.
69. Охарактеризувати докембрійський етап розвитку структури земної кори.
70. Проаналізувати класифікацію магматичних порід
71. Перелічити диз'юнктивні дислокації та їх класифікацію.
72. Охарактеризувати будову земної кори.
73. Проаналізувати типи земної кори.
74. Вказати класи мінералів за хімічним складом.
75. Охарактеризувати плікативні дислокації та їх класифікацію.
76. Проаналізувати абсолютний та відносний вік.
77. Вказати види метаморфізму.
78. Назвати методи визначення мінералів.
79. Дати оцінку співвідношенню геології та фізичної географії.
80. Проаналізувати геодинамічні процеси та джерела енергії, що їх викликають.
81. Вказати типи інтрузій.
82. Назвати методи визначення фізичних властивостей мінералів.
83. Охарактеризувати складчасті пояси, як результат зближення літосферних плит.
84. Показати провідну роль ендогенних процесів у рельєфоутворенні.
85. Визначити елементи пласту та залягання пластів гірських порід.
86. Проаналізувати класифікацію осадових гірських порід.
87. Визначити джерела земного тепла і магматизму.
88. Охарактеризувати земний магнетизм.
89. Порівняти давні та молоді платформи.
90. Проаналізувати метаморфічні породи за їх походженням.
91. Проаналізувати типи взаємодії літосферних плит.
92. Охарактеризувати поствулканічні явища.
93. Вказати на причини згідного та незгідного залягання осадових порід.
94. Вказати на принципи складання стратиграфічних колонок
95. Проаналізувати геодинамічні процеси.
96. Визначити будову платформ (за геологічною картою).

97. Вказати внутрішню будову Землі.
98. Дати оцінку класифікації уламкових(кластичних) осадових гірських порід.
99. Охарактеризувати типи земної кори та їх географічне розповсюдження.
100. Проаналізувати поняття про фації.
101. Вказати методи пізнання внутрішньої будови Землі.
102. Дати характеристику класифікації крупноуламкових осадових порід.
103. Проаналізувати географічне розповсюдження давніх і молодих платформ.
104. Охарактеризувати густину Землі та земної кори.
105. Пояснити виділення основних етапів розвитку земної кори.
106. Охарактеризувати хемогенні та органогенні осадові гірські породи.
107. Проаналізувати будову земної кори та її хімічний склад.
108. Дати характеристику ендеогенних процесів.
109. Обґрунтувати регіони розповсюдження землетрусів.
110. Визначити форми знаходження мінералів у природі.
111. Проаналізувати уяву про речовинний склад мантії та ядра.
112. Вказати регіони розповсюдження епейрогенічних та орогенічних рухів
113. Охарактеризувати діагенез морських відкладів.
114. Дати оцінку класифікації гірських порід за генезисом.
115. Визначити основні структурні елементи платформ.
116. Вказати види складок за морфологією.
117. Пояснити географічне розповсюдження вулканів.
118. Назвати принципи складання геохронологічної шкали
119. Назвати види геологічної діяльності вітру.
120. Охарактеризувати головні породотворюючі мінерали.
121. Визначити стійкі та рухомі ділянки земної кори.
122. Назвати елементи залягання пластів гірських порід.
123. Проаналізувати геологічну діяльність підземних вод.
124. Визначити характеристики геофізичних параметрів Землі.
125. Визначити види складок за формою.
126. Охарактеризувати тектоніку материка(по карті, за вибором).
127. Пояснити геологічну діяльність поверхневих вод.
128. Дати оцінку уявленням про форму та розміри Землі.
129. Назвати згідні та незгідні інтрузії.
130. Розкрити зміст поняття «метаморфізм».
131. Розкрити зміст понять «карст і карстові процеси».
132. Проаналізувати диз'юнктивні дислокації.
133. Дати оцінку догеологічного етапу розвитку Землі.
134. Пояснити зміст геологічних розрізів і стратиграфічних колонок.

✓ Відповідно до Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти уведеному в дію наказом ректора № 422 від 27.11.2024 р. <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf> здобувачі освіти мають можливість на зарахування окремих видів робіт в рамках ОК на основі результатів, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Біленко Д.К. Основи геології та мінералогії. Вид. 3-тє. К.: Вища школа, 1973.
2. ДСТУ Б А.2.4-13:2009 Система проектної документації для будівництва. Умовні графічні позначення в документації з інженерно - геологічних вишукувань.
https://ksv.do.am/GOST/DSTY_ALL/DSTY4/dsty_b_a.2.4-13-2009.pdf
3. Іванік О.М., Мєнасова А.Ш., Крочак М.Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. - Київ.-2020.–205с. **URL:**
http://www.geol.univ.kiev.ua/lib/General_geology_Ivanik_Menasova_Krochak.pdf
4. Михайлов В.А. Базові терміни і поняття геотектоніки : навч. посіб. К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 335с.
http://www.geol.univ.kiev.ua/lib/Basic_terms_2018.pdf
5. Огар В.В. Регіональна геологія : підручник К., 2023. 303 с.
http://www.geol.univ.kiev.ua/lib/Regional_Geology_2023.pdf
6. Паранько І.С., Сіворонов А.О, Євтсхов В.Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. — Кривий Ріг: Мінерал. - 2003. - 464 с. **URL:**
https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5105/3/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_compressed-1-113.pdf
7. Свинко Й.М., Сивий М.Я. Геологія: Підручник. – К.: Либідь, 2003. – 480 с. **URL:**
https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/2003_Svynko_Syvyj_Geology.pdf
8. Смішко Р.М., Геологія з основами геоморфології. Навч. посібн. Львів: видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. **URL:**
<https://kpdi.edu.ua/biblioteka/2022%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8/%D0%93%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%B7%20%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D0%A1%D0%BC%D1%96%D1%88%D0%BA%D0%BE%20%D0%A0.%D0%9C..pdf>
9. Чернега П.І., Годзінська І.Л. Загальна геологія: практичний курс : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2022. 140 с. **URL:**
<https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/8966?show=full>

Додаткова:

10. Бондарчук В.Г. Геологія для всіх. – К.: Радянська школа, 1970. – 295 с.
11. Годзінська, І.Л. (2024). Мінерали-пігменти в колекціях Природничого музею ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Науковий вісник Чернівецького університету : Географія, 849, 164-174.
<https://geochnu.top/index.php/journal/article/view/224/211>
12. Годзінська, І.Л., Чернега, П.І. (2022). Практичне значення мінералогічних та петрографічних колекцій геолого-географічного відділу Природничого музею ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Науковий вісник Чернівецького університету : Географія, 839, 50-57.
13. Годзінська Ірина, Ткебучава Ірина. Роль фондів колекцій Природничого музею в навчальній та науково дослідній роботі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича / Музейна педагогіка в науковій освіті : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 листопада 2021 р. / за наук. ред. С. О. Довгого. – Київ : Національний центр «Мала академія наук України», 2021.– Ч. 2. – 332 с.
14. Годзінська, І., Ткебучава, І. (2021). Унікальні колекції Природничого музею Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Екологічний вісник, 4(128), 16-20.
15. Іванов Л.Л. Короткий курс мінералогії. Харків, Дніпропетровськ ВРНГ УСРР, технічне видавництво, 1932. – 350 с.

16. Лазаренко Є.К., Винар О.М. Мінералогічний словник.– К.: Наук. думка, 1975.–772 с.
17. Hodzinska, I., Hutsul, T. & Kazimir, I. (2023). Identifying the impact of generalization on maps of erosion dissection at different scales. Reports on Geodesy and Geoinformatics, 115(1), 1-8.

Інформаційні ресурси

1. Геологічна карта України. *URL:* <https://geomap.land.kiev.ua/geology.html>
2. IMA — Commission on New Minerals, Nomenclature and Classification (CNMNC). *URL:* https://mineralogy-ima.org/CNMNC_Strategy.htm
3. International Commission on Stratigraphy. *URL:* <http://stratigraphy.org/chart>
4. IMA — Mineralogical Society of America. *URL:* <http://www.minsocam.org/>

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання ОК «Географія», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (*Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>), *Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* (https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf)).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентів/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.